

De Geest uitgegoten - n.a.v. Handelingen 2: 1-17a, Pinksteren 2013

Ds. Maarten van Loon (Dalfsen-Oost), mei 2013

Liturgie

Zingen: GKB gezang 107: 1 (eer aan de Drie-enige God)

Votum en zegengroet

Zingen: GKB gezang 103: 1, 5, 6, 9 (als amen en als gebed)

Gedicht (als gebed) "Gebed op het Pinksterfeest" (Lenze L. Bouwers)

Schriftlezing: Handelingen 2:1-17a (dus t/m " ... zal Ik over alle mensen mijn Geest uitgieten")

Zingen: LvK gezang 39: 5-9 (de rest van de profetie van Joël)

Preek over Pinksteren

Zingen: GKB gezang 104: 1-a , 2-a, 3-m, 4-v, 5-a, 6-m, 7-v, 8-a.

Tien Geboden a.d.h.v. 1 Johannes 3: 16-24

Zingen: GKB gezang 102b: 4

Gebed

Collecte

Zingen: LvK gezang 477: 1, 2

Zegen (beamen door GKB gezang 144: 7)

Preek

[meteen dia 1]

Vandaag is het dus Pinksteren. Pinksteren – het feest van de Heilige Geest. Dat die is gekomen. Dat verhaal hebben we net gelezen, hoe dat ging.

Jongens en meisjes – de Heilige Geest, wat stellen jullie je daarbij voor?

Jullie weten misschien wel: er is één God. [2] Maar toch zijn er – wat we dan noemen – drie Personen: Vader, Zoon en Heilige Geest.

Nou, bij de Zoon [van God] kunnen we ons heel duidelijk iets voorstellen. Want de Zoon – dat is Jezus. En Jezus werd als klein kind geboren. Hij leefde, stierf, stond op en ging naar de hemel. Als we aan Jezus denken, dan denken we meestal aan een Persoon, een mens. Ik wel tenminste. Een mens, die tegelijk ook God is. Als ik aan Hem denk, dan zie ik in gedachten een mens voor me.

Bij God de Vader vind ik het al veel moeilijker worden. Daar heb ik niet echt voorstelling bij. Meestal zie ik dan ook iemand voor me, in m'n gedachten. Bij veel mensen komt ook het beeld op van een oude man, met een baard. Nou, daar heb ik ook wel eens last van dat ik God in m'n gedachten zo voor me zie. Maar ja, er staat in de Bijbel toch ook dat Hij 'van eeuwigheid tot eeuwigheid' bestaat. Hij bestaat dus al een eeuwigheid. Daar zal bij veel mensen dat beeld van een oude man vandaan komen.

Maar hoe dan ook, bij God de Zoon [Jezus] en bij God de Vader denken we dus in het algemeen aan een persoon. Dan stellen we ons iemand voor. Of dat echt zo is, is wat anders. Maar zo gaan onze gedachten. Of, j+m, is dat bij jullie anders?

Maar nou de Heilige Geest.

Als ik aan de Heilige Geest denk, dan zie ik eigenlijk niks voor me. Dan heb ik, krijg ik in mijn gedachten geen beeld. En dat vind ik eigenlijk een beetje raar. Het liefst zou ik willen dat ik iets voor me kan zien. Hebben jullie dat ook?

Dat lukt dus niet echt. Misschien is dat maar goed ook. Daar ga ik straks nog wat op door – waarom dat misschien maar goed ook is. Maar eerst eens even over hoe je toch kunt proberen een soort van beeld van de Heilige Geest te hebben.

[3=zwart]

Ik ga dat op twee manieren proberen.

Kijk, ik heb hier een psalmboek. En als ik die nou zo houd en nu zou loslaten: wat zou er dan gebeuren?

Precies – dan valt het psalmboek naar beneden. Boem, plof, hier voor de preekstoel op de grond.

Wie weet hoe dat kan? Waarom valt het naar beneden? Wie weet dat? Dat komt door de ...?

Ja, dat komt door de zwaartekracht. Heel goed! [4 – deze dia pas als het woord zwaartekracht gevallen is, door iemand anders of door mij]

Maar eh ... wat is dat dan, de zwaartekracht? [Hier zie je meneer Newton ...]

Dat kun ik [en meneer Newton] nou wel mooi zeggen. En je hebt het misschien ook wel ergens gehoord of op school geleerd. Misschien moest je zelf wel leren dat op aarde een voorwerp dat valt een valversnelling krijgt van 9,81 m/s². Nou, mooi dan weten we dat ook weer.

Nou ja weten .... We zien dat het gebeurt. Iets valt naar beneden. En we noemen het de zwaartekracht. Maar waar is die zwaartekracht dan? Kun je 'm zien?

Wie hier kan de zwaartekracht aanwijzen? Wie kan zeggen: kijk daar is-ie!

Niemand natuurlijk.

Maar is de zwaartekracht er daarom dan niet?

Nou, wis en waarachtig wel! Want het is nog nooit gebeurd dat als ik iets per ongeluk losliet, dat het toen niet naar beneden viel. Dus die zwaartekracht is altijd bezig. Volgens mij slaapt-ie nooit.

Hoe het kan? Waar-ie is? Ik heb geen flauw idee. Maar één ding weet ik wel zeker: hij is er wel. En hij werkt. En krachtig ook. Laat maar eens iets van een hoog gebouw of zo naar beneden vallen en het spat met een enorme knal uit elkaar. [die appel valt nog wel mee ...]

Nou, jullie snappen denk ik al waar ik naar toe wil. [5] De Heilige Geest wordt in de Bijbel ook een soort kracht genoemd. Een kracht die ook [voortdurend] aan het werk is [5.1]. Je ziet hem niet, maar Hij is er echt wel. Je ziet Hem niet, maar als je goed kijkt, zie je het resultaat wel [5.2]. Net als bij de zwaartekracht: je ziet dat iets naar beneden valt. En bij de Heilige Geest: je ziet dat er iets gebeurt met iemand of met jezelf.

De discipelen hebben dat als eerste op een heel bijzondere manier mogen werken. Jezus had het hen vlak voordat Hij naar de hemel ging nog beloofd [5.3]: ze zouden, als de Heilige Geest kwam, kracht ontvangen om van Jezus te getuigen, te beginnen in Jeruzalem en later ook op andere plaatsen, de hele wereld door.

En nu, 10 dagen later, op het Pinksterfeest, nu merken ze: het klopt. Het klopt helemaal. En hoe! Nu merken ze: Jezus is wel naar de hemel gegaan, maar het is precies zoals Hij gezegd had: Hij laat ons niet alleen! [5.4] We krijgen kracht van Hem, vanuit de hemel. Zo staat het er ook: het geluid van de windvlaag of wat het ook precies geweest is, kwam vanuit de hemel. Dus: bij Jezus vandaan. Ik denk dat Lucas dat wil zeggen: [5.5] dit is iets uit de hemel, dit komt bij Jezus vandaan.

Weten jullie nog: [6] Jezus is bij hemelvaart in een triomfantelijke, feestelijke optocht naar de hemel gegaan. [misschien even heel kleine uitwijding: vernedering - verhoging]

Daar kreeg Hij de kroon op zijn hoofd. [7] Hij is in de hemel onze grote Koning! Nou, wat denk je? Als Hij zo machtig is, zou Hij dan niet voor een kracht kunnen zorgen die in ons werkt?

Ik weet het wel zeker. Als God de zwaartekracht kan maken dan kan Hij ook echt wel als een kracht in ons werken. En dat merken ze dus, de discipelen, op die Pinksterdag. Ze krijgen kracht om te spreken, maar let op: niet zomaar spreken, in hun eigen taal. Nee, ze spreken allemaal verschillende talen. Talen die ze helemaal niet kennen. [hetzelfde als ik of jij opeens Chinees zou spreken. Ik ken helemaal geen Chinees] En toch spreken ze die. Want de mensen die erbij staan – ze komen uit allerlei andere delen van de wereld en spreken van huis uit hele andere talen, maar die talen, die horen ze! En ze vragen zich af: hoe kan dit? Dit kan toch niet? Dit zijn toch maar gewone mannen, uit Galilea nog wel [werd vaak als achterlijk beschouwd]. Nog nooit het land uit geweest. En nu spreken ze talen van ver over de grens? Dus: hoe kan dit?

Ja, dit is dus de kracht van de Heilige Geest. Die vanuit de hemel komt – mag ik 't een keer zo zeggen – aanwaaien, uitgegoten wordt door de gekroonde Jezus.

De Geest zelf zie je niet, maar je weet wie er achter zit [de Overwinnaar; de met eer gekroonde; naam boven alle naam] en vooral: je merkt wel het resultaat.

[8=zwart]

Ik zei aan het begin: de Heilige Geest, daar hebben we meestal geen beeld bij. En ik zei: dat is misschien maar goed ook. Nu zal ik uitleggen waarom. Eigenlijk hierom: de Heilige Geest wil eigenlijk helemaal niet zo gezien worden. Niet de aandacht naar zich toe. De Heilige Geest wil graag op de achtergrond blijven.

Klinkt een beetje raar hè? Tenminste, wij willen meestal wel gezien worden als we iets moois doen. Zodat anderen dat zien. Misschien om een complimentje te krijgen of zo. 'Goed gedaan, joh'; 'Geweldig!'; 'Knap!'

Maar de Heilige Geest is daar niet op uit. [9] Die wil zichzelf niet op de voorgrond, maar God en Jezus. Wat doet de Heilige Geest, hier op die zeg maar allereerste Pinksterdag? Hij geeft dus kracht om te spreken. En in dit geval ook nog eens in wildvreemde talen. Maar waar laat Hij de discipelen over spreken? Het staat in vs. 11: over de grote daden van God. Wat God gedaan heeft. En vandaag mag je dan vooral denken aan het werk van de Here Jezus. [9.1] [komt ook heel sterk terug in de toespraak van Petrus, maar daarover gaat het vanmiddag [9.2]]. Jezus - daar gaat het om!

En wat doet nou de Heilige Geest? Heel eenvoudig en heel bijzonder tegelijk. Je ziet het niet, maar je merkt het wel! De Heilige Geest werkt het geloof in je. De Bijbel zegt dat niemand ooit zal zeggen: 'Ik geloof in Jezus en in alles wat Hij voor ons gedaan heeft', als de Heilige Geest hem of haar daarvan overtuigd heeft in zijn hart. Dat doet nou de Geest: een onzichtbare kracht is aan het werk, je ziet het niet, maar wel het resultaat. Want kijk maar: er zijn allemaal mensen die geloven. [In Jezus, kruis etc.] En Jezus willen volgen in de liefde die Hij geeft.

* * *

[10=zwart]

Ik wil met nog een ander voorbeeld nog iets meer proberen duidelijk te maken over de Heilige Geest. Misschien kunnen jullie het ook wel volgen jongens en meisjes. Want jullie zullen ook wel weten dat je met een mobiele telefoon niet alleen maar kunt bellen, maar bijvoorbeeld ook kunt internetten. Nou ja, dat wil zeggen: als er tenminste een WiFi netwerk is waar je gebruik van kunt maken.

[11] Dus laten we maar eens even kijken. Pak je mobiel er maar even bij en kijk even of er netwerken zijn. Hoeveel heb je er? [3,4,5]

OK. Dus we hebben hier in de kerk een paar netwerken. Maar waar zijn die dan? Kun je ze zien? Beetpakken? Nee dus. Maar zou het dan wel werkelijk waar zijn dat – even gesteld dat je erop kunt komen - dwars door de lucht zonder dat je het hoort of ziet er allerlei gegevens, filmpjes, mailtjes enz. enz. naar je mobiel kunnen komen?

Daar hoeft je niet lang over na te denken, vermoed ik. Natuurlijk gebeurt dat!

Ik gebruik dit voorbeeld net als zonet om duidelijk te maken: je ziet het niet. Maar er gebeurt wel iets. In dit geval is er communicatie.

Maar nou een stapje verder. De zwaartekracht werkt altijd.
Maar je kunt niet altijd internetten met je mobiel.
Nee, want om dat te kunnen zijn er meerdere dingen nodig.
Om te beginnen: je moet wel binnen het bereik van een netwerk zijn.
Dat is nog niet genoeg, want je moet ook nog 's de toegangscode hebben. Je moet anders gezegd, verbinding maken. Anders gebeurt er nog niks.

Je mobiel mag nu weer weg [12=zwart]– maar onthoud even het beeld. Misschien snap je al waar ik naar toe wil: je moet wel binnen het bereik zijn van een netwerk. Zo is het ook een beetje met de Heilige Geest. Je moet je wel in het krachtenveld begeven van de Heilige Geest. En je moet wel proberen verbinding te maken. Het gaat niet automatisch. Zo werkt God niet. Hij geeft zijn Geest – en we hebben even een stukje van die profetie van Joël gelezen, speciaal om te zien: Hij geeft zijn Geest in principe aan iedereen. Op iedereen zal God zijn Geest uitgieten.

Uitgieten – dat is wel een mooi woord in dit verband. De HC pikt dit beeld ook op om te beschrijven wat Jezus doet vanuit de hemel. Ik zei bij hemelvaart al: Jezus zit daar niet stil. Nee, zegt de HC dan in zondag 19: Hij giet vanuit de hemel zijn door Heilige Geest, in ons zijn hemelse gaven uit. Het gaat me even om dat beeld: uitstorten – van boven naar beneden. Als een dikke straal.

Uitgieten – dat doet dus denken aan een straal. [13]Er komt een straal naar beneden. Een dikke straal. Als je er recht onder zou staan, dan zou je kleddernat worden [14]. Dat is het dus: je moet onder die straal gaan staan. Je moet in het krachtenveld gaan staan, je moet niet buiten het bereik van het netwerk zijn. Je moet wel verbinding zoeken, maken. Als je veraf staat, dan heb je misschien maar één streepje. Of misschien wel niks.

God geeft echt wel genoeg. Maar Hij laat ons wel een keuze. Je kan de Heilige Geest ook bedroeven, zegt Paulus ergens. Da's de negatieve kant. Ergens anders roept hij je op om vervuld te worden van de Heilige Geest. Dus: om onder de straal te gaan staan en je dan laten vullen. Of om in het krachtenveld, in het bereik van het netwerk te komen. Om verbinding te krijgen.

Het punt is dus niet dat Christus niks geeft. Hij geeft juist een enorme straal! Het punt is: wat doen wij er mee? Wat verwachten we ervan? Zoeken we het ook? Proberen we verbinding te maken? En ons te laten leiden?

[15=zwart]

Ja, ... of leggen we obstakels in de weg? En zoals u weet: een draadloos netwerk functioneert niet zo goed als er obstakels tussen de zender en de ontvanger zitten. Als je je zender in de meterkast hebt en je ontvanger, je mobiel of je laptop op zolder en er zitten twee vloeren met gewapend beton tussen – ja, dan heb je kans dat het niet lukt. Dan moet je dus dichterbij komen. Naar de bron toe. Onder de straal. Of je haalt het obstakel weg. Dat raad ik niet aan bij betonnen vloeren. Ik bedoel een ander soort obstakels, dingen in je leven bijvoorbeeld waarmee je de Heilige Geest tegenwerkt. Ik noem één woord en meer zeg ik even niet: levensstijl. Je manier van leven.

* * *

Tenslotte nog – ik stipte het al even aan: voor wie is de Geest? [16] En ik zei al: voor alle mensen. [16.1]

Via Joël horen we Petrus uitleggen: in het laatst der tijden – en daarmee bedoelt hij het tijdperk vanaf de komst van Jezus [16.2], dus wij leven ook in dat tijdperk - zal God zijn Geest uitgieten over alle mensen. En even verderop lezen we dat het over al zijn dienaren en dienaressen is. Mensen dus die in een bepaalde verbinding met Hem staan [16.3]. Zij krijgen nu de Heilige Geest.

Die is er dus voor iedereen die bij God wil horen. Wie dat wil, wie God zoekt in zijn leven, in zegmaar leer en leven, die kan hulp, bijstand, troost, kracht enzovoort verwachten [16.4]. Dan kan en mag je verwachten dat de Geest liefde werkt.

Twijfel je daaraan? Ik hoop van niet. Bedenk maar dit: een God die de zwaartekracht kan maken, een God die alles zo gemaakt heeft dat we via draadloze netwerken communiceren, zou die nou echt niet in staat zijn om te werken in ons? Nou, dus echt wel!

En dat doet Hij dus ook! Hoe God dat precies in ons werkt door de Heilige Geest: dat blijft voor ons verborgen. Een raadsel. Net zoals de zwaartekracht een raadsel blijft. Maar je ziet, je merkt: de Heilige Geest werkt echt wel.

[17=zwart]

Soms denk ik wel eens: misschien praten we in onze kerken wel te veel over de Geest. Nee, niet dat we het er zo vreselijk vaak over hebben. Ik bedoel: *als* we het erover hebben, dan praten we – wat statig – over ‘*het* werk van *de* Heilige Geest’. Wat de Geest allemaal wel en wat die niet doet. Het moet immers netjes afgepast zijn. Nog een stapje verder: we moeten het in de greep hebben.

Ik denk dat we minder op die manier moeten praten. De werking van de Geest is juist verborgen. De Geest waait ook waarheen Hij wil. De Geest is niet te vangen. Hij doet juist ongedachte dingen, zoveel is wel duidelijk uit de Bijbel. En dus: niet praten over ‘de Geest’, maar de Geest ondergaan!

[18] Ga maar onder die straal staan van al die geestelijke gaven die Jezus vanuit de hemel naar beneden giet. Hij wil ze rechtstreeks in je hart terecht laten komen. Ga er maar voor open staan. Zeg maar, bid maar: Heer, aan het einde der tijden heeft u beloofd: ‘Ik zal mijn Geest uitstorten over al mijn dienaren en dienaressen’. Heer, hier ben ik, uw dienaar, dienaress. Giet uw geest in mij uit, alstublieft.’

Doe het en je zult er misschien niks van begrijpen hoe het kan, hoe het werkt. Maar doe het en je zult het merken.

Amen.